

IZVJEŠĆE O RADU
DRŽAVNE REGULATIVNE AGENCIJE ZA
RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST
ZA 2012. GODINU

NAJVAŽNIJE AKTIVNOSTI I STANJE U PODRUČJU RADIJACIJSKE I NUKLEARNE SIGURNOSTI

Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu Agencija) uspostavljena je Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH“ broj: 88/07) kao samostalna upravna organizacija za obavljanje stručnih poslova u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti. Funkcije i nadležnosti Agencije propisane su člankom 8. Zakona, a kao najvažnije mogu se izdvojiti izdavanje dozvola (autorizacija) za obavljanje djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja, obavljanje inspeksijskog nadzora u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti i donošenje propisa (regulative) iz oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti.

U 2012. godini, ako izuzmemo izradu podzakonskih propisa iz područja radijacijske i nuklearne sigurnosti o kojoj će biti riječi u narednom poglavlju, kao najvažnije aktivnosti Agencije izdvajamo:

U Sektoru za autorizaciju Agencije izvršena je obrada:

- 83 notifikacije djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja;
- 88 odobrenja za promet radioaktivnih izvora i skladištenje izvora;
- 122 zahtjeva za licenciranje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja;
- 21 registracija djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja.

Inspektorat je izvršio ukupno 329 kontrola pravnih osoba koja posjeduju izvore ionizirajućeg zračenja i obavljaju djelatnost sa ovim izvorima.

Jedna od najvažnijih aktivnosti u toku 2012. godine bila je daljnje razvijanje državnog registra izvora zračenja u BiH. Sve dosadašnje notifikacije i autorizacije izvora ionizirajućeg zračenja su unešene u državni registar izvora ionizirajućeg zračenja, koji se implementira kroz informacijski sustav za regulativnu kontrolu pod nazivom RAIS (Regulatory Authority Information System), a čija Web aplikacija je izrađena od strane IAEA. U cilju unapređenja rada sustava izvršene su izmjene kako na bazi podataka tako i na samoj aplikaciji.

Tijekom godine Agencija je u obavljanju stručnih i upravnih poslova iz svoje nadležnosti imala konstantnu suradnju sa drugim institucijama. Kao najznačajnije od ovih aktivnosti izdvajamo:

- Eksperti IAEA boravili su u Bosni i Hercegovinu od 05. do 09. ožujka 2012 godine i pri tome izvršili pregled stanja pripravnosti i reagiranja u mogućim radijacijskim i izvanrednim situacijama u Bosni i Hercegovini (EPREV).
- Realizirane su 4 posjete eksperata Bosni i Hercegovini, u okviru suradnje sa GTRI (Department of Energy - Global Threat Reduction Initiative). Predstavnici Bosne i Hercegovine sudjelovali su u dvije obuke koje je organizirala GTRI.
- Delegacija Bosne i Hercegovine sudjelovala je u Drugom izvanrednom sastanku zemalja članica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti, koji je održan u razdoblju od 27. do 31. kolovoza u sjedištu Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) u Beču.
- Bosna i Hercegovina je u rujnu 2012. godine postala članica organizacije Međunarodni nuklearni informacijski sistem (International Nuclear Information System –INIS) u okviru Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA).
- U studenom 2012. godine potpisan je Memorandum o razumijevanju i suradnji u području radijacijske i nuklearne sigurnosti i zaštite stanovništva između Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.
- Od 17. – 21.09.2012. godine – Delegacija Bosne i Hercegovine u čijem sastavu su bila 3 člana ispred Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost, sudjelovala je na 56. Generalnoj skupštini IAEA, kojom prilikom je održano niz bilateralnih susreta;

- Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost je u okviru IAEA-TC projekta INT/9/176 organizirala radionicu na temu Developing Radioactive Waste Management in a Non-nuclear Country. Radionica je održana od 5. do 9. 11. 2012. godine u Sarajevu.

ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI

Sukladno planu rada za 2012. godinu, Agencija je sačinila Nacrt zakona o odgovornosti za nuklearnu štetu, s obzirom da Bosna i Hercegovina nema propisa kojima bi se regulirala pitanja naknade nuklearne štete u slučaju njenog nastanka na teritoriju Bosne i Hercegovine. Predmetnim Nacrtom zakona predviđaju se rješenja koja su u skladu sa Bečkom konvencijom o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (1963) i Protokolom o izmjenama i dopunama Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (1997), te u skladu sa najnovijom pravnom publikacijom iz 2010. godine, koju je objavila Međunarodna agencija za atomsku energiju „Handbook of Nuclear Law“.

Na prijedlog Agencije Vijeće ministara BiH usvojilo je Politiku o sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja u Bosni i Hercegovini. Politika je objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 55/12.

Tijekom 2012. godine Agencija je donijela sljedeće podzakonske akte:

- Pravilnik o autorizaciji pravnih osoba koja obavljaju zdravstvene preglede i načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba profesionalno izloženih ionizirajućem zračenju („Službeni glasnik BiH“ broj 25/12)
- Pravilnik o kontroli zatvorenih radioaktivnih izvora visoke aktivnosti i izvora nepoznatog vlasnika („Službeni glasnik BiH“ broj 62/12)
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija pravnih osoba koja obavljaju djelatnost sa izvorima ionizirajućih zračenja („Službeni glasnik BiH“ broj 67/12)
- Pravilnik o sigurnosti transporta radioaktivnih materijala („Službeni glasnik BiH“ broj 96/12)
- Vodič za zaštitu od zračenja profesionalno izloženih osoba trudnica i dojilja
- Vodič za klasifikaciju kontroliranih i nadgledanih zona i kategorizaciju profesionalno izloženih osoba, učenika, osoba na obuci i studenata
- Vodič za postupanje prilikom pronalaska radioaktivnih izvora nepoznatog vlasnika

Tijekom 2012. godine preduzete su i aktivnosti na izradi drugih podzakonskih akata koji se trenutno nalaze u završnoj fazi izrade. Radi se o sljedećim podzakonskim aktima:

- Nacrt strategije upravljanja radioaktivnim otpadom
- Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom
- Pravilnik o nuklearnoj sigurnosti
- Pravilnik o razinama obrazovanja profesionalno izloženih osoba i osoba odgovornih za zaštitu od jonizirajućeg zračenja, programima za dopunsko osposobljavanje i autorizaciji tehničkih servisa za edukaciju i obuku profesionalno izloženih osoba

ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH UGOVORA

Agencija je tijekom 2012 godine, sukladno Zakonu o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, sprovodila proceduru pristupanja Bosne i Hercegovine Izmjenama i dopunama Statuta Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA). Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 23. Sjednici održanoj 30. svibnja 2012. godine, donijelo je Odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine Izmjenama i dopunama Statuta Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), a 12. prosinca 2012. godine donesena je Odluka o ratifikaciji Izmjena i dopuna Statuta Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA).

Sprovedena je također i zakonska procedura za pristupanje Bosne i Hercegovine Protokolu o izmjenama i dopunama Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (1997). Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 21. Sjednici održanoj 18. travnja 2012. godine, donijelo je Odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine Protokolu o izmjenama i dopunama Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (1997). 8. Studenog 2012. godine donesena je Odluka o ratifikaciji Protokola o izmjenama i dopunama Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (1997).

Vijeće ministara BiH je na 6. sjednici održanoj 3.5.2012. godine razmotrilo i usvojilo Izvješće delegacije Bosne i Hercegovine o pregovorima za zaključivanje Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni zaštitnih mjera u svezi sa Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i Dodatnog protokola uz Sporazum između Bosne i Hercegovine i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni zaštitnih mjera u vezi sa Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 23. redovitoj sjednici održanoj 30.5.2012.godine donijelo je odluku o prihvatanju, a na 30 redovitoj sjednici održanoj 12.prosinca 2012. godine Odluku o ratifikaciji ovih međunarodnih ugovora.

U 2012. godini pokrenuta je i zakonska procedura za zaključivanje Protokola o načinu razmjene informacija i podataka između Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost i Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 30 redovitoj sjednici održanoj 12. prosinca 2012. godine donijelo Odluku o pokretanju postupka za vođenje pregovora radi zaključivanja Protokola.

EUROPSKE INTEGRACIJE

Suradnja Agencije sa institucijama Europske unije se uglavnom odvija kroz implementaciju IPA projekta za oblast zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

U 2012. godini nastavljena je implementacija 3 (tri) projekta iz ciklusa IPA 2008, i 4 (četiri) projekta iz ciklusa IPA 2009 i to:

Rb	Naziv projekta
1	Unapređenje tehničkih mogućnosti regulativnih tijela u zemljama zapadnog Balkana;
2	Uspostavljanje kalibracione laboratorije za ionizirajuće zračenja;
3	Upravljanje otvorenim radionuklidima u medicinskim ustanovama;
4	Jačanje sustava dozimetrijske kontrole za osobe profesionalno izložene ionizirajućem zračenju i pacijente;
5	Smanjenje medicinske i profesionalne ekspozicije u mamografiji;
6	Unapređenje mogućnosti trening centra za zaštitu od zračenja;
7	Unapređenje tehničkih mogućnosti za monitoring radionuklida u životnoj sredini.

Tijekom 2012. godine održano je više sastanaka sa predstavnicima Europske komisije radi implementacije spomenutih projekata. Svi projekti se nalaze u završnoj fazi implementacije, izuzimajući projekt pod brojem 2, „Uspostavljanje kalibracijske laboratorije za ionizirajuće zračenje“, a rješavanjem pitanja izmještanja iskorištenih izvora iz prostora MDU Čajavec u Banja Luci i renoviranjem prostora, očekujemo i nastavak implementacije ovog projekta.

SURADNJA SA MEĐUNARODNOM AGENCIJOM ZA ATOMSKU ENERGIJU (IAEA)

Bosna i Hercegovina je član Međunarodne agencije za atomsku energiju (International Atomic Energy Agency - IAEA) sa sjedištem u Beču od 1995. godine. Prema Zakonu Agencija je državni partner BiH za suradnju sa IAEA u svezi sa svim pitanjima iz područja radijacijske i nuklearne sigurnosti.

Bosna i Hercegovina spada u grupu prioriternih zemalja koje su primatelji pomoći programa tehničke kooperacije (TC) IAEA, a koja se odlikuje kako kroz pomoć u uspostavi adekvatnog regulativnog okvira i unapređenja rada Agencije, tako i kroz pomoć institucijama iz područja zdravstva, industrije, zaštite životne sredine, te i u drugim područjima u kojima se na neki način koriste nuklearne tehnologije. Program tehničke kooperacije se implementira kroz nacionalne i regionalne projekte u ciklusima od po dvije godine.

Aktivnosti tijekom 2012. godine se mogu podijeliti na redovite aktivnosti vezane za implementaciju aktivnih projekata iz ciklusa TC 2012-13 i na aktivnosti vezane za izradu projekata tehničke kooperacije za sljedeći ciklus TC 2014-15.

Tijekom redovitih aktivnosti na implementaciji 4 nacionalna i 19 regionalnih projekata iz aktivnog ciklusa 2012-13. u 2012. godini je izvršeno oko 60 edukacija u trajanju od tjedan dana pa do 3 mjeseca za predstavnike institucija koje participiraju u projektima, te nabavka (donacija) neophodne opreme namjenjene jačanju kapaciteta. Ukupan budžet odobren od strane IAEA za 4 nacionalna projekta iznosi 850 000 eura. Pored 4 nacionalna projekta, institucije iz Bosne i Hercegovine mogu sudjelovati u 35 regionalnih projekata, za koje pokazuju interes, odnosno za koje ispunjavaju uvjete za aktivno sudjelovanje.

Tijekom prosinca 2012. godine završena je faza izrade projekata za sljedeći ciklus TC 2014-15. Institucije iz BiH su aplicirale za 3 nova projekta, koja u narednom razdoblju trebaju biti analizirana od strane osoblja IAEA. Radi se o projektima:

Rb	Naziv projekata
1	Priprema za mapiranje radionuklida u Bosni i Hercegovini;
2	Unapređenje zaštite od zračenja u medicini kroz jačanje službi medicinske fizike u pet velikih bolnica u Bosni i Hercegovini: Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Mostar i Zenica;
3	Upravljanje radioaktivnim otpadom;

PLANIRANI I REALIZIRANI PROGRAMSKI ZADACI

U naslovu zakonodavne aktivnosti navedeni su podzakonski akti koji su doneseni i objavljeni u 2012. godini. Od planiranih akata koji su trebali biti donijeti tijekom 2012. godine nisu donijeti sljedeći akti:

- Pravilnik o autorizaciji tehničkih servisa za edukaciju i obuku osoba i stručnoj spremi osoba koje mogu raditi sa izvorima ionizirajućih zračenja (U pripremi);
- Plan za odgovor na izvanredne situacije (U pripremi).

PRORAČUNSKA SREDSTVA

Tijekom 2012. godine odobreni proračun za našu Agenciju bio je na razini utrošenih sredstava u 2011. godini kada je na snazi bilo privremeno financiranje tako da su i naše aktivnosti bile sukladne ovom načinu financiranja. Odobreni proračun za 2013. godinu umanjen je za još KM 20.000 u odnosu na 2012. godinu i iznosi KM 961.000. Uzimajući u obzir da je naš proračun u 2010. godini iznosio KM 1.420.000 primjetan je drastičan pad proračunskih sredstava u razvojnoj fazi Agencije (ukupno umanjenje cca. KM 460.000) što, i pored unutarnjih ušteda koje smo ostvarili racionalizacijom na svim stavkama, nije bilo dovoljno za izmirenje svih obveza. Naše aktivnosti se povećavaju sa istim brojem uposlenih i nedostatkom mladih fizičara. Nije bilo nabavke planirane opreme niti drugih značajnih nabavki tijekom cijele 2012. godine. Sproveden je postupak nabave goriva i uredskog materijala kada su tekuća sredstva u pitanju. Što se tiče nabave tj. nadogradnje sustava za automatski prijenos podataka sa gama-stanica u BiH provedena je zakonska procedura i odabran najpovoljniji ponuđač.

Na ime prihoda od taksi za izdavanje licencija i autorizacija, na podračun Agencije jedinstvenog računa trezora BiH uplaćeno je KM 140.620 (stotinučetdesettisućaišeststotinadvadeset konvertibilnih maraka).